

DEJSTVA O BENZENU

Benzen je uvrščen v skupino 1 rakotvornih snovi po IARC*, kar pomeni, da se šteje za nedvomnega povzročitelja raka pri ljudeh. Povezava med benzenom in rakom se največkrat ugotovi pri levkemiji in drugih rakih krvnih celic. Glavni način izpostavljenosti je vdihavanje zraka, ki vsebuje benzen. Benzen se lahko tudi absorbira skozi kožo pri stiku z virom, kot je npr. bencin, vendar je to manj pogosto, ker tekoči benzen hitro izhlapi.

Kdo je ogrožen?

Delavci v gospodarskih panogah, ki izdelujejo ali uporabljajo benzen, so lahko izpostavljeni tej kemikaliji. To vključuje gumarstvo, kemične tovarne, proizvodnjo čevljev in panoge, v katerih se uporablja bencin. Benzen se uporablja tudi za izdelavo nekaterih maziv, barv, detergentov, zdravil in pesticidov. Jeklarji, tiskarji, laboratorijski tehniki, delavci na bencinskih črpalkah in gasilci so pri delu prav tako lahko izpostavljeni benzenu.

Več o snovi

Benzen je pri sobni temperaturi brezbarvna ali rahlo rumena tekoča kemikalija. Na zraku hitro hlapi. Uporablja se predvsem kot topilo v kemični in farmacevtski industriji, kot vhodna snov in vmesni produkt pri sintezi številnih kemikalij, vključno s plastiko, mazivi, gumo, barvami, detergenti, zdravili in pesticidi. Benzen nastane pri naravnih in umetnih procesih.

Je naravna sestavina surove nafte in bencina (in torej izpušnih plinov motornih vozil) ter cigaretne dima. Drugi naravni viri so tudi vulkanski plini in plini, ki nastajajo pri gozdnih požarih.

Kako simptomi vplivajo na nas?

Akutni učinki vdihavanja velikih odmerkov benzena so lahko glavobol, omotica, zaspanost in tresavica. Benzen lahko tudi zmerno draži oči in kožo. Kronična izpostavljenost benzenu večinoma poškoduje kostni mozeg, mehko notranje tkivo kosti, kjer nastajajo nove krvne celice. To lahko povzroči slabokrvnost (zmanjšano število rdečih krvničk), zaradi česar se oseba počuti šibko in utrujeno, zmanjšano število belih krvničk, zaradi česar se lahko zmanjša odpornost telesa na okužbe in različne vrste levkemije. Pri ljudeh, ki so bili zastrupljeni z benzenom in so potrebovali zdravljenje, obstaja povečano tveganje, da umrejo zaradi levkemije.

Kajenje to tveganje povečuje, saj je cigaretni dim velik vir izpostavljenosti benzenu.

Čas med izpostavljenostjo in nastankom raka, povezanega z benzenom, je od 1 leta do 10 let.

Kaj lahko storimo?

Opravljammo ustrezne meritve izpostavljenosti, da vemo, kdaj je treba ukrepati. Obveščamo delavce o tveganjih in preventivnih ukrepih.

Najboljša rešitev je obvladovanje izpostavljenosti s prenehanjem uporabe ali nadomestitvijo. Benzen na primer nadomestimo z drugim topilom ali vir benzena zapremo. Zagotovimo, da se uporablja ustrezna osebna varovalna oprema.

Viri: *cancer.org, CDC, HSE, IARC*